

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z przedmiotu „wiedza o społeczeństwie” dla klasy 3 liceum ogólnokształcącego. Zakres rozszerzony

Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny:				
	konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	2	3	4	5	6
Wymagania niezbędne do uzyskania przez ucznia śródrocznej oceny klasyfikacyjnej					
Temat lekcji: Podstawy prawa karnego					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zasady prawa karnego ▪ dziedziny prawa karnego ▪ funkcje kary 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „czyn zabroniony” i „kara”; ▪ rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo karne; ▪ wskazuje źródła prawa karnego; ▪ wymienia funkcje kary w polskim prawie karnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów „czyn zabroniony” i „kara” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa karnego; ▪ wymienia podstawowe działy prawa karnego; ▪ tłumaczy, jakie są funkcje kar przewidzianych w polskim prawie karnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu karnego</i> i <i>Kodeksu wykroczeń</i>; ▪ wyjaśnia, jaki jest cel obowiązywania podstawowych zasad prawa karnego; ▪ charakteryzuje przestępstwa przeciwko dobrom indywidualnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ wymienia dziedziny specjalne prawa karnego; ▪ porównuje kary stosowane dawniej i współcześnie; ▪ przedstawia ewolucję systemu karnego w Europie; ▪ buduje argumenty i kontrargumenty w sporze dotyczącym zasad i celów stosowania kar w prawie karnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat celów i zasad stosowania kar w prawie karnym.
Temat lekcji: Przestępstwa					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy przestępstwa ▪ kontratyp ▪ zbrodnia ▪ występki ▪ kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie karnym</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „przestępstwo”, „zbrodnia”, „występek”, „kara”; ▪ wymienia kwestie regulowane w <i>Kodeksie karnym</i>; ▪ wskazuje cechy przestępstwa; ▪ podaje przykłady kar przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo”, „zbrodnia”, „występek”, „kara”, „środek karny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ rozpoznaje podstawowe typy przestępstw; ▪ wskazuje cechy zbrodni i występku; ▪ wymienia rodzaje kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje cechy zbrodni i występku; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu karnego</i>; porównuje konsekwencje prawne wynikające ze zbrodni i z występku; ▪ charakteryzuje kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie karnym</i>; ▪ uzasadnia celowość stosowania kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i> oraz zajmuje stanowisko w sporze dotyczącym ich skuteczności. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ wyjaśnia, czym jest kontratyp; ▪ charakteryzuje typy przestępstw przeciwko dobrom indywidualnym; ▪ przedstawia procedury warunkowego zwolnienia i warunkowego zawieszenia wykonywania kary. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego.
Temat lekcji: Wykroczenia					

<ul style="list-style-type: none"> cechy wykroczeń kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie wykroczeń</i> rodzaje wykroczeń 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „wykroczenie” i „kara”; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; wymienia cechy wykroczenia; podaje przykłady kar przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „wykroczenie”, „kara”, „środek karny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; rozpoznaje podstawowe typy wykroczeń; wymienia rodzaje kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i>; opisuje postępowanie mandatowe. 	<ul style="list-style-type: none"> buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu wykroczeń</i>; porównuje cechy przestępstw i wykroczeń; charakteryzuje kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie wykroczeń</i>; uzasadnia celowość stosowania kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i> oraz zajmuje stanowisko w sporze dotyczącym ich skuteczności. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego.
Temat lekcji: Postępowanie karne					
<ul style="list-style-type: none"> zasady postępowania karnego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa etapy postępowania karnego apelacja kasacja prawa ofiary, sprawcy i świadka strony postępowania oskarżyciel posiłkowy 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „apelacja”, „kasacja”, „sprawca”, „ofiara”, „świadek”, „oskarżyciel”, „oskarżyciel publiczny”, „oskarżony”, „prokurator”; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; przedstawia podstawowe zasady, według których należy sporządzić zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa; wymienia etapy postępowania karnego; podaje zasady regulujące przebieg postępowania karnego; wymienia strony postępowania karnego sądowego; wskazuje środki odwoławcze w postępowaniu karnym; wyjaśnia, jakie funkcje w postępowaniu karnym pełni policja i prokurator. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo z oskarżenia publicznego”, „apelacja”, „kasacja”, „sprawca”, „ofiara”, „świadek”, „oskarżyciel”, „oskarżyciel publiczny”, „oskarżyciel posiłkowy”, „oskarżony”, „prokurator” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; pisze zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, identyfikuje sąd właściwy dla rozpatrzenia konkretnej sprawy karnej; wyjaśnia znaczenie zasad regulujących przebieg postępowania karnego; przedstawia podstawowe prawa i obowiązki uczestników postępowania karnego; wymienia strony postępowania karnego na różnych jego etapach; tłumaczy, w jaki sposób można zostać oskarżycielem posiłkowym; wymienia uprawnienia oskarżyciela posiłkowego; podaje zasady składania apelacji i kasacji. 	<ul style="list-style-type: none"> buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania karnego</i>; opisuje poszczególne etapy postępowania karnego; porównuje prawa uczestników postępowania karnego na różnych jego etapach; na podstawie dostępnych źródeł ustala obszary jurysdykcji wybranych sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych; przedstawia wygląd sali rozpraw; charakteryzuje środki zapobiegawcze w postępowaniu karnym. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; opisuje poszczególne etapy rozprawy sądowej; prezentuje zasady składania skargi nadzwyczajnej; ocenia funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]; ocenia wpływ mediów, w tym internetu, na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego procesowego.
Temat lekcji: Oskarżenie prywatne i mediacje					
<ul style="list-style-type: none"> ściganie przestępstw postępowanie prywatnoskargowe oskarżyciel prywatny akt oskarżenia prywatnego mediacje 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „oskarżyciel prywatny”, „prywatny akt oskarżenia”; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; wymienia podstawowe zasady, według których należy sporządzić akt oskarżenia prywatnego. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo prywatnoskargowe”, „oskarżyciel prywatny”, „prywatny akt oskarżenia” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; pisze akt oskarżenia prywatnego; wymienia prawa i obowiązki oskarżyciela prywatnego; wyjaśnia, komu przysługuje prawo do wystąpienia w roli oskarżyciela prywatnego; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „przestępstwo ścigane na wniosek” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania karnego</i> i <i>Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia</i>; charakteryzuje główne etapy postępowania prywatnoskargowego; przedstawia przebieg mediacji 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; przedstawia, z różnych perspektyw, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania mediacji w postępowaniu cywilnym. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego procesowego.

		▪ wymienia zasady prowadzenia mediacji w postępowaniu karnym.	w postępowaniu karnym.		
--	--	---	------------------------	--	--

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:
I. PRAWA CZŁOWIEKA					
1. Czym są prawa człowieka?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy praw człowieka ▪ historia praw człowieka ▪ generacje praw człowieka ▪ prawa pozytywne i negatywne ▪ łamanie praw człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje cechy praw człowieka; ▪ charakteryzuje system praw człowieka w państwie demokratycznym; ▪ wskazuje przykłady ograniczeń praw człowieka w państwach autorytarnych; ▪ rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka w państwach demokratycznych; ▪ wymienia okoliczności, w których możliwe jest ograniczenie praw i wolności człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia pozycję jednostki w państwach autorytarnych i totalitarnych; ▪ omawia historyczne uwarunkowania rozwoju praw człowieka; ▪ przyporządkowuje poszczególne prawa człowieka do odpowiadających im kategorii i generacji; ▪ rozróżnia prawa negatywne i prawa pozytywne; ▪ buduje argumenty potwierdzające uniwersalność praw człowieka; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące praw człowieka [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, z czego wynikają przypadki łamania praw człowieka w państwach demokratycznych; ▪ uzasadnia, że istnienie systemu ochrony praw człowieka jest koniecznym warunkiem prawidłowego funkcjonowania państw demokratycznych; ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między prawami negatywnymi a prawami pozytywnymi; ▪ bierze aktywny udział w debatach/dyskusjach na temat uniwersalności praw człowieka; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące praw człowieka [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje, że zakres i sposób ochrony poszczególnych praw człowieka są uzależnione od kategorii i generacji, do których te prawa należą; ▪ ocenia skalę łamania praw człowieka na świecie; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący praw człowieka.
2. Ochrona praw człowieka w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> ▪ katalog praw i wolności w <i>Konstytucji RP</i> ▪ prawo do sądu ▪ prawo do zaskarżenia ▪ wniosek do RPO ▪ skarga konstytucyjna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przyporządkowuje poszczególne prawa człowieka do odpowiadających im konstytucyjnych kategorii praw i wolności; ▪ wymienia wskazane w <i>Konstytucji RP</i> środki ochrony wolności i praw; ▪ wskazuje zadania i formy działania Rzecznika Praw Obywatelskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia wskazane w <i>Konstytucji RP</i> zasady ogólne dotyczące funkcjonowania systemu ochrony praw człowieka; ▪ sporządza według wzoru skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich; ▪ wyjaśnia znaczenie indywidualnej skargi konstytucyjnej; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące ochrony praw człowieka w Polsce [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia wskazane w <i>Konstytucji RP</i> zasady ogólne dotyczące funkcjonowania systemu ochrony praw człowieka; ▪ wyjaśnia, jaka jest różnica między prawami człowieka a prawami obywatela; ▪ przedstawia warunki, które musi spełniać skarga konstytucyjna; ▪ bierze aktywny udział w debatach/dyskusjach dotyczących poziomu przestrzegania praw człowieka w Rzeczypospolitej Polskiej ▪ analizować materiały źródłowe dotyczące ochrony praw człowieka w Polsce [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje sposób funkcjonowania sądowych środków ochrony praw i wolności; ▪ proponuje działania, które można by podjąć w celu ochrony praw człowieka, gdyby zostały one naruszone; ▪ dokonuje krytycznej analizy funkcjonowania instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący ochrony praw człowieka w Polsce.

<p>3. Europejski system ochrony praw człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Europejska konwencja praw człowieka</i> ▪ Europejski Trybunał Praw Człowieka ▪ <i>Europejska karta społeczna</i> ▪ <i>Karta praw podstawowych Unii Europejskiej</i> ▪ wymiar ludzki OBWE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia organizacje międzynarodowe tworzące fundament europejskiego systemu ochrony praw człowieka; ▪ podaje przykłady praw i wolności gwarantowanych na mocy: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i>, - <i>Europejskiej karty socjalnej</i>, - <i>Karty praw podstawowych UE</i>; ▪ wymienia cele funkcjonowania: <ul style="list-style-type: none"> - Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, - Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich; ▪ przedstawia warunki dopuszczalności skargi indywidualnej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia kategorie i generacje praw gwarantowanych na mocy: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i>, - <i>Europejskiej karty socjalnej</i>, - <i>Karty praw podstawowych UE</i>; ▪ wymienia zasady funkcjonowania: <ul style="list-style-type: none"> - Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, - Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich; ▪ formułuje wnioski z analizy wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące europejskiego systemu ochrony praw człowieka [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<p>ikonograficzne].</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje katalogi praw gwarantowanych na mocy: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i> oraz jej protokołów dodatkowych, - <i>Europejskiej karty socjalnej</i>, - <i>Karty praw podstawowych UE</i>; ▪ formułuje argumenty i kontrargumenty dotyczące zasadności i skuteczności funkcjonowania europejskiego systemu ochrony praw człowieka. ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące europejskiego systemu ochrony praw człowieka [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia poszczególne etapy postępowania przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka; ▪ przedstawia uwarunkowania, które wpłynęły na ukształtowanie się systemów ochrony praw człowieka funkcjonujących w ramach Rady Europy, OBWE oraz Unii Europejskiej; ▪ dokonuje krytycznej analizy funkcjonowania poszczególnych organów i instytucji tworzących europejski system ochrony praw człowieka; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący europejskiego systemu ochrony praw człowieka.
<p>4. Światowy system ochrony praw człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Powszechna deklaracja praw człowieka</i> ▪ paktów praw człowieka ▪ Rada Praw Człowieka ▪ Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka ▪ Międzynarodowy Trybunał Karny ▪ Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia okoliczności, które doprowadziły do uchwalenia <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>, oraz przedstawia cele i zasady określone w tym akcie prawa międzynarodowego; ▪ podaje przykłady praw i wolności gwarantowanych na mocy: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych</i>, - <i>Międzynarodowego paktu praw socjalnych, gospodarczych i kulturalnych</i>; ▪ wymienia organy ONZ tworzące światowy system ochrony praw człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje kategorie i generacje praw gwarantowanych na mocy: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych</i>, - <i>Międzynarodowego paktu praw socjalnych, gospodarczych i kulturalnych</i>; ▪ przedstawia, w jaki sposób są chronione prawa uwzględnione w: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych</i>, - <i>Międzynarodowym pakcie praw socjalnych, gospodarczych i kulturalnych</i>; ▪ wymienia cele i zasady funkcjonowania: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Międzynarodowego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia cele i zadania poszczególnych organów ONZ tworzących światowy system ochrony praw człowieka; ▪ porównuje katalogi praw gwarantowanych na mocy: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych</i>, - <i>Międzynarodowego paktu praw socjalnych, gospodarczych i kulturalnych</i>; ▪ przedstawia warunki, które musi spełniać skarga indywidualna do Komitetu Praw Człowieka; ▪ omawia uwarunkowania, które doprowadziły do powstania systemu ochrony praw człowieka w ramach ONZ; ▪ formułuje argumenty i kontrargumenty dotyczące 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje sposoby ochrony praw gwarantowanych w: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych</i>, - <i>Międzynarodowym pakcie praw socjalnych, gospodarczych i kulturalnych</i>; ▪ dokonuje krytycznej analizy funkcjonowania systemu ochrony praw człowieka w ramach ONZ; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący światowego systemu ochrony praw człowieka.

			<p>Trybunału Karnego, - Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, - Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie pojęcia „uchodźca” w kontekście prawa międzynarodowego; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące światowego systemu ochrony praw człowieka [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<p>zasadności i skuteczności funkcjonowania systemu ochrony praw człowieka w ramach ONZ;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące światowego systemu ochrony praw człowieka [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	
<p>5. Organizacje pozarządowe a prawa człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcje organizacji pozarządowych w zakresie ochrony praw człowieka ▪ Amnesty International ▪ Human Rights Watch ▪ Helsińska Fundacja Praw Człowieka ▪ Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca ▪ organizacje humanitarne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony praw człowieka; ▪ pozyskuje z dostępnych źródeł informacje na temat celów działania wybranej organizacji zajmującej się ochroną praw człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pozyskuje z dostępnych źródeł informacje na temat zasad i form działania wybranej organizacji zajmującej się ochroną praw człowieka; ▪ wymienia formy aktywności organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia cele i formy działania następujących organizacji pozarządowych: - Amnesty International, - Human Rights Watch, - Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, - Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca; ▪ omawia cele i formy działania wybranych organizacji humanitarnych; ▪ określa, jakie znaczenie ma działalność organizacji humanitarnych dla ochrony praw człowieka; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące organizacji pozarządowych zaangażowanych w ochronę praw człowieka [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje funkcje organizacji pozarządowych w zakresie ochrony praw człowieka; ▪ dokonuje krytycznej analizy celów, zasad i form działania wybranej organizacji zajmującej się ochroną praw człowieka; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący działalności organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka.
Wymagania niezbędne do uzyskania przez ucznia rocznej oceny klasyfikacyjnej (obejmuje wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznej oceny klasyfikacyjnej)					
<p>1. Współczesne stosunki międzynarodowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podmioty prawa międzynarodowego ▪ zasady prawa międzynarodowego ▪ wielopłaszczyznowość i złożoność stosunków 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje przykłady podmiotów prawa międzynarodowego; ▪ wymienia podstawowe zasady prawa międzynarodowego; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe podmioty prawa międzynarodowego; ▪ przedstawia podstawowe zasady prawa międzynarodowego; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje przykłady podmiotów o problematycznym statusie międzynarodowym; ▪ wykazuje – na wybranych przykładach – złożoność i wielopłaszczyznowość 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, jakie są przyczyny łamania podstawowych zasad prawa międzynarodowego, i wymienia konsekwencje takich naruszeń; ▪ uzasadnia konieczność

	międzynarodowych.	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki wpływające na kształt współczesnych stosunków międzynarodowych; wskazuje współzależności łączące państwa we współczesnym środowisku międzynarodowym. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje sytuacje, w których doszło do złamania podstawowych zasad prawa międzynarodowego; omawia – na wybranym przykładzie – polityczne, gospodarcze i kulturowe uwarunkowania współczesnych stosunków międzynarodowych; analizuje proste materiały źródłowe dotyczące stosunków międzynarodowych [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> współczesnych stosunków międzynarodowych; tłumaczy, jakie są źródła współzależności łączących państwa we współczesnym środowisku międzynarodowym i co wynika z tych powiązań; analizuje materiały źródłowe dotyczące stosunków międzynarodowych [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> przestrzegania zasad prawa międzynarodowego we współczesnym świecie; rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący stosunków międzynarodowych.
2. Ład międzynarodowy	<ul style="list-style-type: none"> typy ładu międzynarodowego mocarstwa znaczenie supermocarstw zmiany w ładzie międzynarodowym w XXI w. znaczenie zasobów naturalnych w polityce międzynarodowej działania regionalnych mocarstw niezachodnich, relacje polityczne, gospodarcze i kulturowe łączące państwa wysoko rozwinięte i rozwijające się [w tym problem zależności postkolonialnej i neokolonialnej] mechanizmy zwiększające lub zmniejszające ekonomiczne dysproporcje między państwami 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia poszczególne typy ładu międzynarodowego; wymienia współczesne mocarstwa regionalne oraz supermocarstwa; przedstawia podstawowe zmiany, które zaszły w ładzie międzynarodowym w XXI w.; wskazuje przykładowe czynniki wpływające na kształt współczesnego ładu międzynarodowego; wskazuje – na podstawie analizy prostych źródeł statystycznych – państwa o najniższym i najwyższym PKB; podaje przykłady zasobów naturalnych, których dostępność wpływa na kształt współczesnej polityki międzynarodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela poszczególne typy ładu międzynarodowego; wymienia kryteria, które współcześnie definiują status mocarstw i supermocarstw; charakteryzuje rolę mocarstw w poszczególnych typach ładu międzynarodowego; wskazuje mechanizmy, dzięki którym mocarstwa regionalne i supermocarstwa umacniają swoją pozycję na arenie międzynarodowej; poprawnie posługuje się pojęciem „strefa wpływów”; określa charakter, zasięg terytorialny i cele działania wybranych organizacji międzynarodowych [np. BRICS, Szanghajska Organizacja Międzynarodowych [np. w BRICS i Szanghajska Organizacja Współpracy]; analizuje proste materiały źródłowe dotyczące ładu międzynarodowego [teksty narracyjne, dane statystyczne]; analizuje proste materiały źródłowe dotyczące ładu międzynarodowego [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje poszczególne typy ładu międzynarodowego; wymienia przyczyny, przejawy i konsekwencje zmian w ładzie międzynarodowym w XXI w.; przedstawia cele regionalnych mocarstw niezachodnich i formy ich działalności na arenie międzynarodowej [Chińskiej Republiki Ludowej, Indii, Federacji Rosyjskiej, Brazylii]; określa zasięg stref wpływów współczesnych mocarstw; wyjaśnia, jaka jest rola mocarstw regionalnych w wybranych organizacjach międzynarodowych [np. w BRICS i Szanghajska Organizacja Współpracy]; analizuje materiały źródłowe dotyczące ładu międzynarodowego [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje poszczególne typy ładu międzynarodowego; formuluje i uzasadnia własne stanowisko w sporze dotyczącym roli supermocarstw w kształtowaniu współczesnych stosunków politycznych, gospodarczych i kulturowych; formuluje i uzasadnia własne stanowisko w sporze o konsekwencje zmian, które zaszły w ładzie międzynarodowym w XXI wieku; rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący współczesnego ładu międzynarodowego.
3. Gospodarka w polityce międzynarodowej	<ul style="list-style-type: none"> strategiczne zasoby naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady strategicznych zasobów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym są strategiczne zasoby naturalne; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie jest znaczenie strategicznych zasobów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie są polityczne konsekwencje kryzysu

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zmiany klimatyczne ▪ PKB ▪ wzrost gospodarczy ▪ kolonializm ▪ neokolonializm 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ naturalnych; ▪ wskazuje przykłady dowodzące wpływu historii kolonialnej na kształt współczesnych stosunków międzynarodowych; ▪ prawidłowo posługuje się pojęciem „kolonializm”; ▪ wskazuje przykłady zależności politycznych, gospodarczych i kulturowych łączących państwa wysoko rozwinięte i rozwijające się [o różnym poziomie PKB], w tym dawne metropolie i kolonie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady dowodzące wpływu strategicznych zasobów naturalnych na politykę międzynarodową; ▪ wymienia państwa o najniższym i najwyższym PKB we współczesnym świecie; ▪ przedstawia zarys historii kolonializmu [przyczyny, wpływ na rozwój poszczególnych państw i regionów]; ▪ prawidłowo posługuje się pojęciem „neokolonializm”; ▪ rozpoznaje mechanizmy i działania, które zmniejszają lub zwiększają ekonomiczne dysproporcje między państwami; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące gospodarki w polityce międzynarodowej [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ naturalnych w polityce międzynarodowej; ▪ uzasadnia konieczność dywersyfikacji źródeł energii; ▪ przedstawia wpływ historii kolonialnej na kształt współczesnych stosunków międzynarodowych; ▪ analizuje – na wybranych przykładach – zależności polityczne, gospodarcze i kulturowe łączące państwa wysoko rozwinięte i rozwijające się [o różnym poziomie PKB], w tym dawne metropolie i kolonie; ▪ charakteryzuje i krytycznie analizuje mechanizmy i działania, które zmniejszają lub zwiększają dysproporcje ekonomiczne między państwami; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące gospodarki w polityce międzynarodowej [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ekologicznego i klimatycznego; ▪ formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze dotyczącym energetyki jądrowej i odnawialnych źródeł energii; ▪ dokonuje krytycznej analizy mechanizmów i działań, które zmniejszają lub zwiększają dysproporcje ekonomiczne między państwami; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący gospodarki w polityce międzynarodowej.
<p>4. Współczesna globalizacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ globalizacja ▪ aktorzy globalizacji ▪ wymiary globalizacji ▪ przyczyny i skutki procesu globalizacji ▪ makdonaldyzacja ▪ korporacje transnarodowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawidłowo posługuje się pojęciami: „globalizacja”, „korporacja”; ▪ rozpoznaje przejawy globalizacji we współczesnym świecie; ▪ wymienia głównych aktorów procesu globalizacji; ▪ przedstawia źródła procesów globalizacyjnych przebiegających we współczesnym świecie; ▪ wskazuje przykłady korporacji działających w skali globalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia – na wybranych przykładach gospodarczych, politycznych, kulturowych i społecznych – skutki procesu globalizacji widoczne we współczesnym świecie; ▪ wyjaśnia, czym jest makdonaldyzacja; ▪ wymienia najważniejsze wyzwania stojące przed społecznością międzynarodową w związku z procesem globalizacji; ▪ wskazuje przykłady dowodzące wpływu globalnych korporacji na współczesną politykę, gospodarkę i życie społeczne; ▪ na podstawie lektury tekstów publicystycznych i naukowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia przyczyny i konsekwencje procesu globalizacji we współczesnym świecie; ▪ formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze dotyczącym wpływu globalizacji na kształt stosunków we współczesnym świecie; ▪ dokonuje krytycznej analizy roli wybranych podmiotów [politycznych i gospodarczych] w procesie globalizacji; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące globalizacji [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ formułuje wnioski na podstawie analizy konsekwencji współczesnych procesów globalizacyjnych; ▪ porównuje i ocenia z różnych perspektyw procesy globalizacyjne przebiegające dawniej i współcześnie; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący globalizacji.

			<p>formułuje wnioski dotyczące wybranych problemów wynikających z procesu globalizacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące globalizacji [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 		
<p>5. Konflikty i terroryzm</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konflikt międzynarodowy ▪ konflikt etniczny ▪ separatyzm ▪ terroryzm ▪ rozwiązywanie konfliktów pomoc humanitarna i rozwojowa ▪ interwencje humanitarne ▪ misje pokojowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawidłowo posługuje się pojęciami: „konflikt etniczny”, „terroryzm”; ▪ wskazuje przykłady konfliktów etnicznych we współczesnych Europie, Azji i Afryce; ▪ przedstawia przykłady reakcji wspólnoty międzynarodowej na działalność współczesnych ruchów separatystycznych; ▪ wskazuje przykłady pomocy humanitarnej i rozwojowej; ▪ podaje przykłady misji pokojowych realizowanych w regionach, w których rozgrywają się współczesne konflikty etniczne; ▪ wymienia główne organizacje terrorystyczne we współczesnym świecie ▪ wymienia podstawowe strategie i formy walki ze współczesnym terroryzmem. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawidłowo posługuje się pojęciami: „separatyzm”, „pomoc humanitarna”; ▪ wymienia i lokalizuje na mapie państwa, w których występują konflikty etniczne: <ul style="list-style-type: none"> - w granicach Unii Europejskiej, - w azjatyckiej części obszaru poradzieckiego, - na obszarze Środkowego i Dalekiego Wschodu, - w Afryce i na Bliskim Wschodzie; ▪ wyjaśnia, jakie mogą być przyczyny współczesnych konfliktów etnicznych; ▪ przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów etnicznych w ramach działań społeczności międzynarodowej; ▪ omawia przykładowe formy pomocy humanitarnej i rozwojowej; ▪ wskazuje konkretne przykłady działań współczesnych organizacji terrorystycznych; ▪ podaje przyczyny współczesnego terroryzmu; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące konfliktów etnicznych, separatyzmów i terroryzmu [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia przyczyny, przejawy i konsekwencje współczesnych konfliktów etnicznych/separatyzmów; ▪ formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze dotyczącym zasadności i skuteczności pomocy humanitarnej udzielanej państwom i społecznościom dotkniętym konfliktami etnicznymi/separatyzmami; ▪ wyjaśnia, jakie czynniki decydują o reakcjach wspólnoty międzynarodowej na poszczególne współczesne ruchy separatystyczne; ▪ porównuje charakter i znaczenie pomocy humanitarnej oraz pomocy rozwojowej; ▪ charakteryzuje wybrane misje pokojowe i interwencje humanitarne, a także ocenia je z uwzględnieniem ich aspektów moralnych i skutków; ▪ analizuje przyczyny i konsekwencje działalności wybranych współczesnych organizacji terrorystycznych; ▪ omawia i ocenia aktywność państwa polskiego w walce ze współczesnym terroryzmem; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące konfliktów etnicznych, separatyzmów i współczesnego terroryzmu [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje współczesne konflikty etniczne w świetle prawa międzynarodowego; ▪ formułuje wnioski na podstawie analizy konsekwencji współczesnych konfliktów etnicznych/separatyzmów; ▪ przedstawia wnioski sformułowane na podstawie analizy konsekwencji działalności wybranych organizacji terrorystycznych we współczesnym świecie; ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych strategii zwalczania współczesnego terroryzmu; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący konfliktów etnicznych, separatyzmów i współczesnego terroryzmu.

III. ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

<p>1. Organizacja Narodów Zjednoczonych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Karta Narodów Zjednoczonych</i> ▪ cele i zadania ONZ ▪ organy ONZ ▪ organizacje wyspecjalizowane Narodów Zjednoczonych ▪ <i>Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030</i> ▪ misje pokojowe ONZ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje cele działalności Organizacji Narodów Zjednoczonych; ▪ wymienia główne organy ONZ; ▪ wskazuje przykłady działań podejmowanych przez wyspecjalizowane organizacje ONZ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia okoliczności uchwalenia <i>Karty Narodów Zjednoczonych</i> oraz postanowienia zawarte w tym akcie; ▪ charakteryzuje główne organy ONZ [struktura, cele, formy działania]; ▪ wymienić cele i formy misji pokojowych ONZ; ▪ wymienia główne cele wyspecjalizowanych organizacji ONZ: <ul style="list-style-type: none"> - Światowej Organizacji Zdrowia, - Międzynarodowej Organizacji Pracy, - Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa, - Międzynarodowego Funduszu Walutowego, - Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju, - Światowej Organizacji Handlu, - Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury, - Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego, - Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące ONZ [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia genezę powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych; ▪ wymienia główne założenia zawarte w <i>Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030</i>; ▪ formułuje i uzasadnia własne stanowisko w sporze o rolę ONZ i jej wyspecjalizowanych organizacji we współczesnym świecie; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące ONZ [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy wybranych form działalności ONZ i jej wyspecjalizowanych organizacji; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący działalności ONZ i jej organizacji wyspecjalizowanych.
<p>2. Organizacje ponadregionalne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ grupa G7 ▪ Szanghajska Organizacja Współpracy ▪ BRICS ▪ Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową ▪ Organizacja Współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady współczesnych organizacji ponadregionalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cele następujących form współpracy ponadregionalnej: <ul style="list-style-type: none"> - grupy G7, - Szanghajskiej Organizacji Współpracy, - BRICS, - Organizacji Państw 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia strukturę organizacyjną i przykłady działalności następujących form współpracy ponadregionalnej: <ul style="list-style-type: none"> - grupy G7, - Szanghajskiej Organizacji Współpracy, - BRICS, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia, jaką rolę odgrywają we współczesnym świecie następujące formy współpracy ponadregionalnej: <ul style="list-style-type: none"> - grupa G7, - Szanghajska Organizacja Współpracy, - BRICS,

	<ul style="list-style-type: none"> Gospodarczej i Rozwoju grupa G20 		<p>Eksportujących Ropę Naftową,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, - grupy G20; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące współczesnych organizacji regionalnych [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową, - Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, - grupy G20; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące współczesnych organizacji regionalnych [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową, - Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, - grupa G20; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący współczesnych organizacji ponadregionalnych.
3. Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cele i zadania NATO ▪ <i>Traktat północnoatlantycki</i> ▪ partnerzy NATO ▪ organy i struktura organizacyjna NATO ▪ operacje pokojowe i militarne NATO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia główne przyczyny powstania NATO; ▪ wskazuje przykłady aktywności politycznych i militarnych NATO [od lat 90. XX w.]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia genezę Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; ▪ określa, kiedy uchwalono <i>Traktat północnoatlantycki</i>, oraz wymienia postanowienia zawarte w tym akcie; ▪ podaje przykłady operacji pokojowych i militarnych NATO; ▪ przedstawia rolę USA w strukturach NATO; ▪ wymienia cele i formy działalności NATO w współczesnym świecie; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące NATO [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia i lokalizuje na mapie państwa członkowskie NATO; ▪ przedstawia rozwój terytorialny NATO; ▪ przedstawia ewolucję celów i form działania NATO; ▪ wymienia cele i skutki misji pokojowych przeprowadzonych przez NATO od lat 90. XX w.; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące NATO [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje strukturę organizacyjną NATO, w tym omawia zadania i kompetencje poszczególnych organów Sojuszu; ▪ wskazuje czynniki, które zadecydowały o akcesji do NATO poszczególnych państw członkowskich, ze szczególnym uwzględnieniem państw postkomunistycznych; ▪ dokonuje krytycznej analizy aktywności NATO na przełomie XX i XXI w.; ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący działalności NATO.
4. Organizacje regionalne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ regionalizm ▪ Rada Europy ▪ OBWE ▪ ASEAN ▪ WNP ▪ LPA ▪ UA ▪ OPA ▪ EFTA ▪ NAFTA ▪ APEC ▪ CEFTA ▪ strefy wolnego handlu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne organizacje regionalne funkcjonujące w Europie; ▪ podaje przykłady działalności Rady Europy; ▪ wskazuje cele działania OBWE. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cele oraz formy działalności następujących organizacji regionalnych: <ul style="list-style-type: none"> - Rady Europy, - Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie [OBWE], - Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej [ASEAN], - Wspólnoty Niepodległych Państw [WNP], - Ligi Państw Arabskich [LPA], - Unii Afrykańskiej [UA], - Organizacji Państw Amerykańskich [OPA], - Europejskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej analizy działalności Rady Europy i OBWE oraz uzasadnia swoją ocenę tych organizacji; ▪ analizuje materiały źródłowe dotyczące współczesnych organizacji regionalnych [teksty narracyjne, akty normatywne, dane statystyczne, źródła ikonograficzne]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia, jaką rolę odgrywają we współczesnym świecie następujące formy współpracy regionalnej: <ul style="list-style-type: none"> - Rada Europy, - Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie [OBWE], - Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej [ASEAN], - Wspólnota Niepodległych Państw [WNP], - Liga Państw Arabskich [LPA], - Unia Afrykańska [UA], - Organizacja Państw Amerykańskich [OPA],

			<p>Stowarzyszenia Wolnego Handlu [EFTA],</p> <ul style="list-style-type: none"> - Północnoamerykańskiej Strefy Wolnego Handlu [NAFTA], - Wspólnoty Gospodarczej Azji i Pacyfiku [APEC], - Środkowoeuropejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu [CEFTA]; <ul style="list-style-type: none"> ▪ prawidłowo posługuje się pojęciem „strefa wolnego handlu”; ▪ analizuje proste materiały źródłowe dotyczące współczesnych organizacji regionalnych [teksty narracyjne, dane statystyczne]. 		<ul style="list-style-type: none"> - Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu [EFTA], - Północnoamerykańska Strefa Wolnego Handlu [NAFTA], - Wspólnota Gospodarcza Azji i Pacyfiku [APEC], - Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu [CEFTA]; <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwiązuje złożone zadania otwarte, w których wykorzystano materiał źródłowy dotyczący działalności współczesnych organizacji regionalnych.
--	--	--	---	--	---

UWAGI:

1. Ocenę wyższą otrzymuje uczeń spełniający łącznie wymagania edukacyjne określone dla ocen niższych np. ocenę dobrą otrzymuje uczeń spełniający wymagania edukacyjne na oceną dopuszczającą, dostateczną oraz dobrą.
2. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na poszczególne pozytywne oceny.
3. W przypadku nie zrealizowania tematów lekcji (zagadnień) w I okresie będą one realizowane po klasyfikacji śródrocznej. W tym przypadku obowiązują również wymagania edukacyjne dla tych tematów (zagadnień).